

SPORT

A sport viszonylag új terület az Unió felelősségi körei között: az EU csak a Lisszaboni Szerződés 2009. decemberi hatálybalépésével kapott külön hatáskört a sport területén. Az Unió felelősségi körébe tartozik a tényeken alapuló szakpolitika kidolgozása, valamint a testmozgást és a sportot támogató együttműködés előmozdítása és kezdeményezések irányítása Európa-szerte. Az első Erasmus+ program (2014–2020) keretében első alkalommal külön költségvetési tételt hoztak létre a sporthoz kapcsolódó projektek és hálózatok támogatására.

JOGALAP

Bár a Szerződések 2009 előtt nem tettek említést konkrét uniós jogi hatáskorról a sport területén, a Bizottság a sportról szóló, 2007. évi fehér könyvben és a „Pierre de Coubertin cselekvési tervben” lefektette az uniós sportpolitika alapjait.

A Lisszaboni Szerződéssel az EU külön hatáskörre tett szert a sport területén. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 6. cikkének e) pontja kimondja, hogy az Unió hatáskörrel rendelkezik a tagállamok intézkedéseinek támogatására vagy kiegészítésére a sport területén, míg a 165. cikk (1) bekezdése meghatározza a sportpolitika részleteit, kijelentve, hogy az Unió „a sport sajátos természetére, az önkéntes részvételen alapuló szerkezeti sajátosságaira, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához”. A 165. cikk (2) bekezdése utal „a sport európai dimenzióinak fejlesztésére a sportversenyek tisztaságának és nyitottságának, valamint a sport területén felelős szervezetek közötti együttműködésnek az előmozdítása, illetve a sportolók, köztük különösen a legfiatalabbak fizikai és szellemi épségének védelme révén”. Az Unió így jogalappal rendelkezik, hogy strukturálisan támogassa a sportágazatot az Erasmus+ program révén, és egységesen lépjen fel a nemzetközi fórumokon és az Unión kívüli országokban. Az uniós sportminiszterek hivatalosan is találkoznak az Oktatási, Ifjúsági, Kulturális és Sportügyi Tanács ülésein. Ezen túlmenően az egységes piacra kiterjedő uniós hatáskörök is jelentős hatást gyakoroltak a sport területére. Így például az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatában számottevő azon ügyek száma, amelyek fontos következményekkel járnak a sport világában (példa erre a [Bosman-ügy](#)). Ezzel egyidejűleg az Unió a sporthoz szorosan kapcsolódó területek, így az oktatás, az egészségügy és a társadalmi befogadás területén meglévő, nem kötelező erejű jogi eszközöket érintő hatásköreit is gyakorolja finanszírozási programok révén.

CÉLKITŰZÉSEK

A sportra vonatkozó új hatáskör bevezetése a Szerződésekben új távlatokat nyitott az ezzel kapcsolatos uniós fellépések előtt. Az Unió arra törekszik, hogy növelje a sportversenyek tisztaságát és nyitottságát, valamint még inkább védelmezze a sportolók szellemi és fizikai épségét, figyelembe véve ugyanakkor a sport sajátos természetét. Ezenkívül az EU támogatja azt az elképzelést, hogy a sport javíthatja az emberek általános jóllétét, segíthet az olyan tágabb társadalmi problémák leküzdésében, mint a rasszizmus, a társadalmi kirekesztés és a nemek közötti egyenlőtlenség, Unió-szerte jelentős gazdasági előnyökkel járhat, és fontos eszköz az EU külkapcsolataiban. Az EU különösen az alábbi három területre fordít figyelmet: (1) a sport társadalmi szerepe; (2) a sport gazdasági vonatkozásai; és (3) a sportágazat politikai és jogi kerete.

EREDMÉNYEK

A. Szakpolitikai fejlemények

1. A [sportról szóló fehér könyv](#) és a „Pierre de Coubertin cselekvési terv”

A Bizottság sportról szóló, 2007. évi fehér könyve volt az első, Unió által indított átfogó sportkezdemenyezés. A javasolt fellépések végrehajtása során a Bizottság hasznos ismereteket szerzett azokról a kérdésekről, amelyeket a jövőben napirendre kell tűzni. A fehér könyv számos célkitűzést vázolt fel, például a következőket:

- a sport társadalmi szerepének növelése,
- a közegészségügy fejlesztése a testmozgás révén,
- az önkéntes tevékenységek ösztönzése,
- a sport gazdasági vonatkozásainak és a játékosok szabad mozgásának előmozdítása,
- a dopping, a korrupció és a pénzmosás elleni küzdelem,
- a médiajogok ellenőrzése.

2. A sport európai dimenziójának fejlesztése

A Bizottság sportról szóló fehér könyve és a Lisszaboni Szerződés 2009-es hatálybalépése megfelelő kiindulópontot jelentett [„A sport európai dimenziójának fejlesztése”](#) című, 2011. januári bizottsági közlemény számára. A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta ez a közlemény volt a Bizottság által elfogadott első olyan politikai dokumentum, amely a sporttal foglalkozott. A közlemény kiemelte a sportban rejlő azon lehetőséget, hogy képes jelentős mértékben hozzájárulni a növekedést és a foglalkoztatást célzó Európa 2020 stratégia (2010–2020) általános céljaihoz azáltal, hogy elősegíti a foglalkoztathatóságot és a társadalmi befogadást. A közlemény azt is felvetette, hogy az Uniónak alá kellene írnia az Európa Tanács doppingellenes egyezményét, a nemzetközi sporteseményekre vonatkozó biztonsági intézkedéseket és követelményeket kellene kidolgoznia és alkalmaznia, előre kellene lépnie a fizikai aktivitásra vonatkozó uniós iránymutatásokon alapuló nemzeti célok

bevezetése irányába, és **előírásokat** kellene kidolgoznia a sportesemények és -helyszínek fogyatékosággal élő személyek általi megközelíthetőségére vonatkozóan.

A gazdasági kérdések tekintetében a Bizottság felhívta a sportszervezeteket a közvetítési jogok együttes értékesítésével kapcsolatos mechanizmusok kialakítására, ezzel biztosítva a bevételek megfelelő újraelosztását. A közlemény kitért emellett a sporttal kapcsolatos szellemi tulajdon-jogokra, az átlátható és fenntartható sportfinanszírozással kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztására, valamint az állami támogatásokra vonatkozó jogszabályok sport területén történő alkalmazásának nyomon követésére is.

3. A sportra vonatkozó uniós munkaterv

A sportra vonatkozó uniós munkaterv az egyik legfontosabb uniós sportpolitikai dokumentum. Középpontjában az e területre vonatkozó főbb uniós tevékenységek állnak, és iránymutatásként szolgál az uniós intézmények, a tagállamok és a sportban érdekelt felek közötti együttműködés elősegítéséhez.

Az első [sportra vonatkozó munkatervet \(2011–2014\)](#) a Tanács 2011-ben fogadta el. 2020. december 1-jén az európai sportminiszterek tanácsa elfogadta a negyedik, [sportra vonatkozó uniós munkatervet \(2021–2024\)](#). A tervben kiemelt helyet foglal el a testmozgás, ezen belül a sportolási lehetőségek létrehozása valamennyi generáció számára, amelyet kiemelt prioritásként határoztak meg. A terv célja ezenkívül „a sportágazat talpra állásának és válságokkal szembeni rezilienciájának megerősítése a Covid19-világjárvány során és azt követően”. Az egyéb kulcsfontosságú cselekvési területek közé tartozik a sporthoz kapcsolódó készségek és képesítések előtérbe helyezése a bevált gyakorlatok megosztása és a tudásépítés révén, a sport tisztaságának és értékeinek védelmezése, a sport társadalmi-gazdasági és környezeti dimenziói, valamint a nemek közötti egyenlőség előmozdítása. Az EU arra is törekszik, hogy növelje a nők arányát a vezetői pozíciókban és az edzők körében, egyenlő feltételeket biztosítson valamennyi sportoló számára, és növelje a sportban részt vevő nők médiajelenlétét.

Az Unió zöld átállásával összhangban pedig a „környezetbarát sport” is a prioritások között szerepel, hiszen a terv egy közös keret kialakítását javasolja közös kötelezettségvállalásokkal, figyelembe véve az [európai éghajlati paktumot](#). Szintén hangsúlyos elem az innováció és a digitalizáció a sportágazat valamennyi területén.

4. A Covid19-világjárványt követő intézkedések

2020. június 22-én a Tanács elfogadta a [Covid19-világjárvány sportágazatra gyakorolt hatásáról szóló következtetéseit](#), amelyekben különböző intézkedéseket javasolt az ágazat helyreállítására. A dokumentum kiemelte, hogy az egész ágazat súlyos károkat szenvedett, többek között gazdasági szempontból is, mivel a világjárvány minden szinten romboló következményekkel járt a sporttevékenységekre nézve. A Tanács hangsúlyozta, hogy a világjárvány során és az azt követő újrakezdéshez helyi, nemzeti, regionális és uniós szintű stratégiákra van szükség a sportágazat támogatása érdekében, valamint azért, hogy a sport továbbra is nagymértékben hozzájárulhasson az uniós polgárok jóllétéhez. A Tanács ily módon arra ösztönözte az uniós intézményeket, hogy a nemzeti erőfeszítéseket egészítsék ki az ágazatnak nyújtott pénzügyi támogatással olyan rendelkezésre álló uniós programokon és alapokon

keresztül, mint az Erasmus+, az Európai Szolidaritási Testület, a kohéziós politikához tartozó alapok és a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezések (CRII, CRII+). A Tanács hangsúlyozta továbbá, hogy elő kell mozdítani a tagállamok és az érdekelt felek közötti párbeszédet olyan stratégiák megvitatása céljából, amelyek lehetővé teszik a sporttevékenységek biztonságos és – amennyiben lehetséges – összehangolt módon történő újrakezdését, valamint segítenek megelőzni a jövőbeli válságokat, javítva az EU sportágzatának rezilienciáját.

2021. február 10-én a Parlament [állásfoglalást fogadott](#) el, amely megerősítette a Tanács következtetését, ugyanakkor kiemelte, hogy a pénzügyi támogatás nem korlátozódhat a nagy nézőszámú sporteseményekre, valamint hogy a helyreállítási intézkedések rendkívül fontosak a szabadidősportok esetében. Ezenkívül felkérte a Bizottságot, hogy dolgozzon ki európai megközelítést a világjárvány sportágazatra gyakorolt negatív hatásainak kezeléséhez.

B. Intézkedések és programok

1. [Erasmus+](#) program

A sport szerves részét képezi az Erasmus+-nak, az oktatás, képzés, ifjúság és sport területére vonatkozó uniós cselekvési programnak. A jelenlegi, 2021–2027 közötti program teljes költségvetésének 1,9%-át a sportra különítették el.

Az új Erasmus+ program három fő célkitűzésének egyikeként kiemelt hangsúlyt kapott „a sportért felelős személyzet tanulási célú mobilitásának, valamint az együttműködésnek, a minőségnek, a befogadásnak, a kreatitásnak és az innovációnak az előmozdítása a sportszervezetek és a sporttal kapcsolatos szakpolitikák szintjén”. Az e célkitűzés elérését célzó intézkedések közé tartozik többek között a mobilitás előmozdítása, különösen a szabadidősportban dolgozó személyzet számára, a virtuális tanulási lehetőségek bővítése, az együttműködést és a bevált gyakorlatok cseréjét szolgáló partnerségek létrehozása, beleértve a kisléptékű partnerségeket is, a programhoz való szélesebb körű és inkluzívabb hozzáférés elősegítése, valamint a szabadidősportok szempontjából releváns kérdéseket előmozdító nonprofit sportesemények támogatása.

2. [Európai Sporthét](#)

Egy egész EU-ra kiterjedő „európai sportnapra” először a Parlament tett javaslatot [a sport európai dimenziójáról](#) szóló, 2012. februári állásfoglalásában. 2015 szeptemberében elindult az Európai Sporthét (EWOS), amelynek célja a sport és a testmozgás népszerűsítése egész Európában nemzeti, regionális és helyi szinten, ösztönözve az európai polgárokat egy jobb, egészségesebb életmód kialakítására. Egy 2018-ban készült [Eurobarométer-felmérés](#) szerint az európaiak 59%-a sosem vagy csak ritkán sportol. Ez mind az egészségre és a jóllétre, mind a gazdaságra káros hatással van, és az egészségügyi kiadások növekedéséhez, valamint a munkahelyi termelékenység és a foglalkoztathatóság csökkenéséhez vezet.

2017 óta az Európai Sporthetet szeptember 23. és 30. között rendezik meg egész Európában, és ennek során a tagállamok és a partnerországok számos különféle tevékenységet és rendezvényt szerveznek. 2020-ban a Covid19-világjárvány ellenére 42 ország vett részt az Európai Sporthéten, és 32 617 rendezvényre került sor.

3. A társadalmi befogadást célzó projektek

A társadalmi befogadás az Unió egyik prioritása a sport társadalmi szerepe tekintetében. Azáltal, hogy összehozza az embereket, közösségeket épít és küzd az idegengyűlölet és a rasszizmus ellen, a sport jelentős mértékben hozzájárulhat a migránsok uniós integrációjához. 2016 szeptemberében a Bizottság [tanulmányt](#) tett közzé, amelyben azt vizsgálta, hogy a sport miként támogatja a migránsok integrációját Európában, és feltérképezte az EU országaiban működő bevált gyakorlatokat. A Bizottság emellett a migránsok társadalmi befogadását elősegítő projekteket és hálózatokat is támogat az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) és az Erasmus+ program révén. Az EU olyan projekteket finanszíroz, mint a „European Sport Inclusion Network” (ESPIN) (európai hálózat a sport révén történő befogadásért), a „Social Inclusion and Volunteering in Sports Clubs in Europe” partnerség (SIVSCE) (A társadalmi befogadás és a sportklubokban vállalt önkéntesség kapcsolata Európában) vagy a [Fairplay](#).

4. Díjak

2021-ben a Bizottság két díjprogramot (#BeActive és #BeInclusive) hozott létre, amelyek a magánszemélyek vagy szervezetek által a sport és a testmozgás előmozdítása érdekében Európában kidolgozott innovatív ötleteket és kezdeményezéseket jutalmazzák. Emellett előmozdítják a „társadalmi akadályok lebontását” a sporton keresztül annak érdekében, hogy összehozzák az embereket, és hozzájáruljanak az európai identitás érzetének kialakításához.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlamentnél az európai sportpolitika kidolgozása a Kulturális és Oktatási Bizottság (CULT) hatáskörébe tartozik. A Parlament elismeri, hogy egyre nagyobb szükség van arra, hogy az Unió – a szubszidiaritás elvének teljes körű tiszteletben tartása mellett – foglalkozzon a sporttal kapcsolatos kérdésekkel, mivel a sport fontos társadalmi jelenség és egyben közzé. 2012-ben a Parlament állásfoglalást fogadott el [a sport európai dimenziójáról](#), amely előkészítette az utat az Európai Sporthét számára. A Parlament a sport társadalmi jelentőségére is felhívja a figyelmet. Ezenkívül számos állásfoglalásában foglalkozik [a menekültek közötti egyenlőség problémájával a sportban](#), valamint [az aktív idősokkal és a nemzedékek közötti szolidaritással](#). A sport kulcsszerepéről „[A menekültekről: társadalmi befogadás és munkaerő-piaci integráció](#)” című, 2016. évi állásfoglalása is említést tesz, amely hangsúlyozza, hogy a sport a társadalmi és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdításának eszközeként fontos szerepet tölt be azáltal, hogy pozitív kapcsolatokat alakít ki a helyi népesség és a menekültek, illetve menedékkérők között.

Emellett a Parlament Emberi Jogi Albizottsága (DROI) rendszeres vitákat folytat az emberi jogokról az olyan országokban rendezett nagyszabású sportesemények kapcsán, mint Oroszország (2014. évi téli olimpiai játékok), Brazília (2014. évi férfi labdarúgó-világbajnokság, 2016. évi nyári olimpiai játékok) és Katar (2022. évi férfi labdarúgó-világbajnokság). A sportról és az emberi jogokról szóló első, 2014. februári meghallgatást követően, amely kiemelten foglalkozott a Katarban dolgozó migráns

munkavállalók helyzetével, 2015-ben a CULT bizottsággal közös meghallgatásra került sor a nagy sporteseményekhez kapcsolódó emberi jogi jogsértésekről.

A Parlament ezenkívül igen tevékenyen részt vesz a mérkőzések eredményének tiltott befolyásolása és a sport területén megnyilvánuló korrupció elleni küzdelemben, és 2013 márciusában [állásfoglalást fogadott el ebben a témában](#). Ezt követte 2015 júniusában egy állásfoglalás [a FIFA-val kapcsolatban napvilágra került magas szintű korrupciós ügyekről](#), 2017 februárjában pedig egy állásfoglalás „[A sportpolitika egységes megközelítéséről: jó kormányzás, hozzáférhetőség és tisztaság](#)” címmel.

2016 júliusában a CULT bizottság szóbeli választ igénylő kérdést nyújtott be a Bizottságnak a sportmérkőzések eredményének tiltott befolyásolásáról, és teljes körű kötelezettségvállalást kért az Európa Tanács [sportversenyek tiltott befolyásolásáról szóló egyezményének](#) ratifikálása iránt. Válaszában a biztos hangsúlyozta, hogy a Bizottság támogatja az egyezményt, amely értékes eszköz a sportmérkőzések eredményének tiltott befolyásolása elleni küzdelemben, mivel szilárd alapot nyújt az e küzdelmet célzó összeurópai koordinációhoz és együttműködéshez. Ahhoz azonban, hogy az egyezmény hatályba léphessen az Unióban, a tagállamok és az intézmények együttműködésére van szükség.

A Parlament elismeri a [sport idegenforgalmi jelentőségét](#) is, és emlékeztet arra, hogy a sporttevékenységek fontos szerepet töltenek be abban, hogy az európai régiók vonzóak legyenek a turisták számára, továbbá felhívja a figyelmet a sportolók és a nézők sporteseményekre történő utazásai által kínált lehetőségekre, amely események még a legtávolabbi területekre is vonzhatnak látogatókat.

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó Erasmus+ programról szóló bizottsági javaslatához fűzött módosításaiban a Parlament javasolta, hogy az Erasmus+ költségvetésének egyes részeit csoportosítsák át annak biztosítása érdekében, hogy több fiatal sportoló és sportedző vehessen részt mobilitási programokban.

2021. november 23-án a Parlament elfogadta [„Az uniós sportpolitika: értékelés és lehetséges további lépések”](#) című állásfoglalást. Ebben az EP-képviselők olyan különböző intézkedéseket javasoltak, mint például a szabadidősportok finanszírozásának növelése, a játékosok átigazolásának jobb szabályozása, a sportban részt vevő nők egyenlő díjazása és láthatóságának növelése, a gyermekek hatékonyabb védelme a sport területén, valamint az iskolai testnevelésre fordított órák számának növelése.

Végül 2022. november 10-én a Parlament elfogadta az [e-sportokról és videójátékokról szóló állásfoglalást](#), amelyben arra a következtetésre jutott, hogy az e-sport és a sport különböző ágazatok. Ezért felhívta a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy chartát az európai értékek e-sportversenyeken történő előmozdítására, és fontolja meg egy vízum létrehozását az e-sport területén dolgozó személyek részére. A Parlament elismeri a sportvideójátékokban és a virtuális sportokban rejlő lehetőségeket a szurkolók mozgósításának új formáiként, illetve a fiatalok fizikai tevékenységekben való részvételének növelésére, ugyanakkor elismeri, hogy az e-sportokat védelmezni kell az eredmények tiltott befolyásolásával, valamint az illegális szerencsejátékokkal szemben. Úgy véli, hogy az EU-nak felelős megközelítést kell alkalmaznia a videójátékokkal és az e-sportokkal kapcsolatban azáltal, hogy azokat egy olyan

egészséges életmód részeként népszerűsíti, amely magában foglalja többek között a testmozgást, a személyes társadalmi érintkezést és a kulturális tevékenységekben való részvételt.

Katarzyna Anna Iskra
10/2023

